

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 30. juni 2023

Sag BS-16684/2022-HJR
(1. afdeling)

A og B, C samt D og E
(advokat Sverri Dahl for alle, beskikket)

mod

Miljø- og Fødevarerklagenævnet
(advokat Britta Moll Bown)

Biintervenienter til støtte for Miljø- og Fødevarerklagenævnet:
HOFOR Vand København A/S
og
DANVA Dansk Vand- og Spildevandsforening
(advokat Kim Trenskow for begge)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 19. afdeling den 1. april 2022 (BS-35231/2018-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Thomas Rørdam, Michael Reklings, Kurt Rasmussen og Rikke Foersom.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for Højesteret indhentet en skønserklæring af 17. maj 2023 fra professor i hydrogeologi Karsten Høgh Jensen. Af erklæringen fremgår bl.a.:

”9. Generelt om skønsforretningen

Beskriv skønsforretningen

Jeg ser som det primære formål med skønsforretningen at foretage en geologisk og hydrogeologisk vurdering af det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) til Bjellekær Kildeplads med henblik på at vurdere beskyttelsesgraden og sårbarheden af kildepladsen ved fremtidig pesticidanvendelse på terræn indenfor BNBO.

Min vurdering vil udelukkende fokusere på de geologiske og hydrogeologiske forhold, og jeg vil ikke foretage vurderinger af, hvorfra de registrerede fund af pesticider i indvindingsboringerne stammer og herunder om fundene skyldes anvendelse af pesticider indenfor BNBO.

Min vurdering vil være rettet mod en fremtidig sikring af vandkvaliteten af Bjellekær Kildeplads, som udgør en vigtig kildeplads i HOFOR's vandforsyningsstrategi.

Området:

Det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) er bestemt ved hjælp af en numerisk grundvandsmodel, hvor der i bedst muligt omfang er taget højde for de geologiske forhold i området. Modelopstillingen har fulgt forskrifterne med en forfinet numerisk diskretisering på 10 m x 10 m. BNBO er afgrænset svarende til en transport i kalkmagasinet på 1 år. Efterfølgende er der foretaget tilpasninger i forhold til skel.

Anvendelse af en numerisk grundvandsmodel er den mest pålidelige og mest nøjagtige metode til fastlæggelse af BNBO.

Der foretages løbende kvalitetskontrol af de oppumpede vandmængder i indvindingsboringerne. Derudover forefindes en række monitoringsboringer i yderkanten af BNBO, hvor vandkvaliteten også følges. Hvis vandkvaliteten monitoreres med et års mellemrum i disse boringer, vil der være ca. 1 års transporttid inden en konstateret forurening udenfor BNBO når indvindingsboringerne, hvilket er en rimelig tidsramme til at foretage afværgeforanstaltninger for at forhindre forureningen i at nå indvindingsboringerne.

Forekomst af forurening i drikkevandsmagasinet foranlediget af anvendelse af pesticider på terræn indenfor BNBO vil i givet fald første gang registreres i indvindingsboringerne, og det er dermed for sent at foretage afværgeforanstaltninger. Formålet med BNBO er at undgå potentielle forureningssskabende aktiviteter indenfor dette nærområde til kildepladsen for ikke at komme i en situation, hvor grundvandsindvindingen må bringes til standsning.

Geologiske og hydrogeologiske forhold:

Min vurdering tager afsæt i de meget grundige og fagligt veldokumenterede redegørelser, som Egedal kommune og Miljø- og Fødevareklagenævnet har foretaget, og som jeg fæstner stor tillid til. Jeg har selv indhentet boringsoplysninger fra Jupiter Databasen, som vedligeholdes af Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS), og har kunne konstatere, at ovennævnte redegørelser er baseret på et fagligt solidt geologisk og hydrogeologisk grundlag. Derudover har jeg fra samme database indhentet de seneste resultater for pesticidmålinger i de syv boringer, som kildepladsen oppumper vand fra, samt fra udvalgte monitoringsboringer.

Der oppumpes vand fra et dybereliggende kalkmagasin. Seks boringer er 65 m dybe og filtersat 30-65 m under terræn, og en boring er 115 m dyb og filtersat 30-115 m under terræn. Ovenover kalkformationen findes et lag af smeltevandssand, som er i hydraulisk kontakt med kalkformationen. Sandlaget overlejres af vekslende af lag af moræneler og sand af varierende tykkelser.

I forhold til beskyttelsen af kalkmagasinet mod nedsivning af pesticider anvendt på terræn er der to forhold, som er afgørende: (1) mægtigheden og sammenhængen af morænelerslagene og (2) grundvandspejlets niveauer i det øvre sand magasin(er) og det nedre kalkmagasin.

Kalklagene er dannet for ca. 60 mill. år siden, og de overliggende sand- og lerlag er istidsaflejringer dannet ved fremrykning og afsmeltning af isen. Sådanne aflejringer er karakteriseret ved stor og uforudsigelig variation selv inden for korte afstande. Dette fremgår tydeligt af boringsoplysningerne fra kildepladsområdet. I de to vestlige boringer findes i boring 200.4240 tre morænelerlag af varierende tykkelse (4.6 m, 5.9 m og 6.0 m og med sandlag imellem) hvorimod i boring 200.4239 kun findes ét lerlag på kun 5.1 m tykkelse. I boring 200.4220 længere mod øst findes der intet beskyttede lerlag med, derimod et 29.5 m tykt sandlag over kalken. I de fire østligste boringer 200.4238, 200.4237, 200.4236 og 200.4235 findes enten et eller to morænelerslag af varierende tykkelser.

Der er således tale om usammenhængende lagfølger af lerlag af variable tykkelser, og som visse steder ikke forefindes, hvilket muliggør transport af vand og pesticider enten direkte gennem sand, gennem tynde lag af moræneler eller via præferentielle strømningsveje gennem det komplekse geologiske aflejringsmiljø. Ofte forekommer der også sprækkedannelser i moræneler, som yderligere kan fremme en hurtig transport af forurenede stoffer mod drikkevandsmagasinet. Samlet betyder det, at den naturlige beskyttelse af drikkevandsmagasinet er ringe og i værste fald er ikke eksisterende. Som følge af den komplekse geologiske opbygning med store variationer inden for korte afstande er det ikke muligt at udpege områder på terræn indenfor BNBO, hvor anvendelse og eventuelt spild af pesticider med sikkerhed kan siges ikke at kunne påvirke kvaliteten af drikkevandsmagasinet negativt.

Vandets strømningsretning er bestemt af forskellen mellem grundvandspejlets niveauer i forskellige positioner. Der oppumpes betydelige vand-

mængder fra indvindingsboringerne. Det betyder, at der sker en afsænkning af grundvandsspejlet i kalkmagasinet, således at der overvejende er en nedadrettet forskel i vandsspejlsniveauer mellem de øvre sandmagasin(er) og kalkmagasinet, når der indvindes grundvand (råvand til drikkevand) fra kildepladsen. Sammenholdt med de varierende geologiske forhold kan det skabe en potentiel hurtig transport af forurenende stoffer og dermed en øget sårbarhed af råvandet.

Indenfor BNBO har Egedal kommune vurderet, at der lokalt kan være en høj grundvands-dannelse på op til 300 mm/år, hvilket også lokalt medvirker til en høj nedadrettet transporthastighed.

Ud fra en samlet geologisk og hydrogeologisk sammenstilling er det min klare vurdering, at der indenfor BNBO området ikke er en tilstrækkelig beskyttelse mod nedsivning af forurenende stoffer herunder pesticider. Selv meget små mængder pesticider anvendt på terræn kan føre til, at kvalitetskravene til drikkevand overskrides med store konsekvenser for kildepladsen til følge. Utilsigtet forurening opdages måske først ved kvalitetskontrollen af råvandet i indvindingsboringerne, og så er det for sent at foretage afværgetiltag.

Vandkvalitet:

Der er konstateret fund af pesticider i fire af de syv indvindingsboringer. I boring 200.4236 er der konstateret koncentrationer over kvalitetskravet af nedbrydningsproduktet BAM siden 2009. Den seneste måling (7.3.2023) viste en koncentration på 0,15 µg/l, hvilket er over kvalitetskravet på 0,1 µg/l. Desuden er der målt spor af nedbrydningsproduktet DMS (0,083 µg/l, 9.6.2022), som stammer fra et svampemiddel. Desuden er der konstateret fund af pesticider i forskellige dybder i flere monitoringsboringer i BNBO.

Der er konstateret et svagt stigende indhold af nitrat i indvindingsboringerne, hvilket er en indikator for, at grundvandet ikke er beskyttet af lerlag af væsentlig tykkelse, som kan fremme nedbrydning af nedsivende kvælstof tilført på terræn.

Fund af pesticidrester i BNBO, den generelle vandtype og udviklingen af vandkvaliteten af grundvandet i området er klare indikationer af, at grundvandsmagasinet i BNBO, hvorfra der indvindes drikkevand, ikke er naturligt beskyttet i tilstrækkeligt omfang og derfor sårbar overfor anvendelse af miljøfremmede stoffer herunder pesticider på terræn.

Godkendelsesordningen for pesticidanvendelser er ikke garanti for, at der ikke kan ske uønsket forurening af grundvandet i BNBO ved anvendelse efter forskrifterne som følge af den komplekse geologiske og hydrogeologiske opbygning.

...

Spørgsmål 1:

1.1 Skønsmanden bedes oplyse, om midlerne på Miljøstyrelsens

liste over ikke-professionelle sprøjtemidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat, udgør en konkret fare for grundvandsressourcen omkring indvindingsboringerne, hvis de anvendes på skønsrekvirenternes ejendomme, og i bekræftende fald under hvilke omstændigheder.

- 1.2 Skønsmanden anmodes om at vurdere sandsynligheden/risikoen for, at plantebeskyttelsesmidler, der af Grundejerne lovligt har kunnet benyttes i de seneste fem år, vil blive udvasket til det primære drikkevandsmagasin, hvorfra der udvindes drikkevand fra Bjellekær Kildeplads.

Hvis skønsmanden finder det nødvendigt, kan skønsmanden foretage boringer med henblik på at undersøge en eventuel udvaskning.

Svar på spørgsmål 1:

1.1

Vurderet ud fra de geologiske og hydrogeologiske forhold i området kan det ikke udelukkes, at anvendelse af ikke-professionelle sprøjtemidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat, kan give anledning til nedsivning til drikkevandsmagasinet og uønskede forhøjede koncentrationer af miljøfremmede stoffer i grundvandet.

1.2

Ud fra de geologiske og hydrogeologiske forhold i området kan det ikke udelukkes, at sprøjtemidler benyttet indenfor BNBO kan blive udvasket til drikkevandsmagasinet, hvorfra der oppumpes vand til Bjellekær Kildeplads.

1.3

Skønsmanden finder det ikke nødvendigt at foretage nye boringer for at undersøge udvaskning. De geologiske og hydrogeologiske forhold i området tilsiger, at der ikke er en tiltrækkelig beskyttelse i området mod fremtidige anvendelser af sprøjtemidler på terræn.

Spørgsmål 2:

Skønsmanden anmodes om at vurdere, om målingerne af pesticider i indvindingsboringerne kan henføres til private grundejeres eventuelle brug af ikke-professionelle sprøjtemidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat, eller om forureningen må antages at hidrøre fra andre forureningskilder, eksempelvis landbrugsdrift eller anden erhvervsmæssig aktivitet.

Målingerne af pesticider er omtalt i bilag 6, pkt. 4.2-5, side 15-22:

”Egedal Kommune. Vurdering af behovet for at stille skærpet krav til anvendelsen af pesticider i det boringsnære beskyttelsesområde ved Bjellekær Kildeplads. September 2016”.

Derudover er fundene af pesticider omtalt i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, jf. bilag 23, side 16-21, afsnittet ”Kommunens sårbarhedsvurdering af grundvandsmagasiner.”

Svar på spørgsmål 2:

Skønsmanden kan ikke afgøre, hvorfra de fundne pesticidrester i indvindingsboringerne stammer. De kan stamme fra mange kilder både indenfor og udenfor BNBO. Jeg tvivler på, at det er muligt at identificere kilderne med stor sikkerhed.

Skønsmanden mener i øvrigt, at det ikke er relevant at foretage denne vurdering. Det drejer sig om en fremtidig sikring af kvaliteten af drikkevandsressourcen, og her tilsiger de geologiske og hydrogeologiske forhold indenfor BNBO, at der ikke er en tilstrækkelig beskyttelse af drikkevandsmagasinet ved anvendelse sprøjtemidler på terræn.

Spørgsmål 3:

- 3.1 Skønsmanden anmodes om at udtage prøver tæt på indvindingsboringerne med henblik på at vurdere, hvorvidt der er en kildeforurening tæt på boringerne, som kan hidrøre fra anvendelse af pesticider udspreedt omkring boringen med henblik på at friholde boringen for ukrudt, og i bekræftende fald oplyse, om en sådan punktkildeforurening kan være en hovedfaktor eller en medvirkende faktor i forhold til alle eller nogle af fundene af pesticider i området.
- 3.2 Skønsmanden anmodes om at vurdere, hvorvidt de pesticider, der er fundet i kildepladsområdet, stammer fra andre punktkildeforureninger, og i bekræftende fald om disse punktkildeforureninger kan henføres til private ejendomme eller eksempelvis nærliggende deponier, lossepladser eller lignende.

Målingerne af pesticider er omtalt i bilag 6, pkt. 4.2-5, side 5-22.

Svar på spørgsmål 3:

3.1

Skønsmanden mener ikke, at der er behov for at udtage prøver ved indvindingsboringerne. Hvis indvindingsboringerne skal beskyttes mod potentielle fremtidige forureningsrisici skal området indenfor BNBO friholdes for pesticidanvendelser.

3.2

Skønsmanden kan ikke på det foreliggende grundlag afgøre kilderne til den stedfundne forurening af kildepladsområdet. I forhold til den fremtidige beskyttelse af drikkevandsmagasinet er det heller ikke relevant.

Spørgsmål 4:

Skønsmanden anmodes om at undersøge og vurdere, hvorvidt boringerne er defekte eller utætte. I bekræftende fald anmodes skønsmanden om at vurdere, hvorvidt dette med sandsynlighed kan være hovedårsag eller medvirkende årsag til de fund af pesticider, der er gjort i kildepladsområdet.

Svar på spørgsmål 4:

Skønsmanden har besigtiget kildepladsområdet og boringerne fremstår vedligeholdt og i fin stand. I forhold til en fremadrettet beskyttelse af kildepladsområdet skal hele BNBO beskyttes mod mulig forurening fra terrænaktiviteter og ikke kun området tæt på indvindingsboringerne.

Spørgsmål 5:

Skønsmanden bedes oplyse, om – og i bekræftende fald i hvilket omfang – skønsmanden vurderer, at utilsigtede hændelser eller uheld ved private grundejeres anvendelse og/eller opbevaring af plantebeskyttelsesmidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat, inden for beskyttelsesområdet vil medføre konkret fare for at forurene grundvandsressourcen omkring indvindingsboringerne.

Utilsigtede hændelser ved anvendelse af plantebeskyttelsesmidler i privat regi er omtalt i bilag 6:

”Egedal Kommune. Vurdering af behovet for at stille skærpet krav til anvendelsen af pesticider i det boringsnære beskyttelsesområde ved Bjellekær Kildeplads. September 2016”, punkt 6.2.1.3, side 29.

Utilsigtede hændelser i relation til opbevaring af plantebeskyttelsesmidler er omtalt i bilag 6:

”Egedal Kommune. Vurdering af behovet for at stille skærpet krav til anvendelsen af pesticider i det boringsnære beskyttelsesområde ved Bjellekær Kildeplads. September 2016”, punkt 6.2.3., side 30-31.

Uheld ved privat anvendelse er omtalt i bilag 6:

”Egedal Kommune. Vurdering af behovet for at stille skærpet krav til anvendelsen af pesticider i det boringsnære beskyttelsesområde ved Bjellekær Kildeplads. September 2016”, punkt 6.2.2.2., side 29-30.

Svar på spørgsmål 5:

Skønsmanden er af den klare opfattelse, at utilsigtede hændelser ved grundejeres anvendelse eller opbevaring af pesticider indenfor BNBO kan medføre fare for forurening af drikkevandsressourcen omkring indvindingsboringerne.

Spørgsmål 6:

Er et totalforbud mod henholdsvis anvendelse og/eller opbevaring af ikke-professionelle sprøjtemidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat, på skønsrekvirenternes ejendomme efter skønsmandens opfattelse fagligt nødvendigt for at hindre nedtrængning af pesticider til drikkevandsindvindingsmagasinet?

Svar på spørgsmål 6:

Skønsmanden er af den klare opfattelse, at ud fra en geologisk og hydrogeologisk vurdering er et totalforbud mod anvendelse og/eller opbevaring af ikke-professionelle sprøjtemidler, der kan købes og anvendes af brugere uden sprøjtecertifikat på skønsrekvirenternes ejendomme, nødvendigt for at sikre en fremadrettet beskyttelse af drikkevandsressourcen omkring indvindingsboringerne.

Spørgsmål 7:

Har skønsmanden kendskab til tidligere tilfælde, hvor private grundejeres opbevaring af ikke-professionelle sprøjtemidler har medført forurening af grundvandsressourcer og i bekræftende fald i hvilket omfang og under hvilke omstændigheder?

Svar på spørgsmål 7:

Skønsmanden har ikke kendskab til sådanne tilfælde, og de vil i givet fald også være irrelevante i forhold til den konkrete situation, da de geologiske og hydrologiske forhold er forskellige.

Spørgsmål 8:

Skønsmanden anmodes om at skønne, om risikoen for forurening af grundvandsressourcerne er højst som følge af, at der på Nordre Sørække og de omkringliggende veje er ubegrænset adgang til at transportere pesticider og andre potentielt forurenende midler og

væsker, eller de private grundejeres ret til at opbevare ikke-professionelle sprøjtemidler.

Svar på spørgsmål 8:

Der er tale om to forskellige scenarier, som begge rummer en risiko.

Private grundejeres opbevaring og anvendelse af pesticider rummer en mindre iøjnefaldende risiko for drikkevandsressourcen. Ved uheld under transport på veje er tale der tale om en synlig hændelse, hvor beredskabet kan træde i funktion øjeblikkeligt med henblik på at forhindre spredning af forureningen.

Spørgsmål 9:

Skønsmanden anmodes om at beskrive metoden til beregning af udvaskning ved hjælp af programmet BRIBE og vurdere, hvorvidt BRIBE-beregningerne i bilag 6, side 46-48, er mangelfulde. I bekræftende fald anmodes skønsmanden om at beskrive manglerne og vurdere, om manglerne kan have betydning for konklusionerne i Egedal Kommunes vurdering af behovet for at stille skærpet krav til anvendelsen af pesticider i de boring- snære beskyttelsesområde ved kildepladsen, jf. bilag 6.

Svar på spørgsmål 9:

Skønsmanden har ikke erfaring med brug af BRIBE modellen, men har orienteret sig i modellens beregningsforudsætninger. Overordnet vil beregninger foretaget med denne model være baseret på en række simplificerende forudsætninger hvad angår strømningsforhold og de kemiske egenskaber for de pesticider, for hvilke der foretages beregninger. Der vil derfor være tale om beregninger, som vil være en tilnærmelse af den komplekse virkelighed. Beregningsresultaterne vil være afhængig af den række af specifikke forudsætninger, der indbygges i modellen. Resultaterne er derfor forbundet med stor usikkerhed.

Skønsmanden vil derfor ikke lægge sådanne simplificerende beregninger til grund for risikovurderinger af udvaskning af pesticider indenfor BNBO. I stedet lægges til grund, at den komplekse geologiske opbygning i området med store variationer indenfor korte afstande og med usammenhængende lerlag kan medføre hurtige transportveje af pesticider fra terræn mod drikkevandsmagasinet. Samlet yder den geologiske opbygning indenfor BNBO ikke en tiltrækkelig beskyttelse mod forurening af drikkevandsressourcen. Ud fra et forsigtighedsprincip og for at beskytte den vigtige grundvandsressource ved Bjellekær Kildeplads mod fremtidig forurening bør der derfor ikke opbevares eller anvendes pesticider indenfor BNBO."

Egedal Kommune foretog den 24.-25. maj 2023 tilsyn med de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) på de omhandlede ejendomme. Det fremgår af tilsynsskemaerne, at der ikke blev konstateret overtrædelser af de nedlagte forbud.

Anbringender

A og B, C samt D og E har supplerende anført navnlig, at skønserklæringen af 17. maj 2023 ikke påviser forhold, der kan danne grundlag for de nedlagte forbud. Skønsmanden har primært forholdt sig til en fremtidig sikring af vandkvaliteten på Bjellekær Kildeplads, og hans konklusioner bygger alene på de geologiske og hydrogeologiske forhold.

Skønsmanden har ikke kunnet afgøre, hvor de pesticidrester, som er fundet i indvindingsboringerne, stammer fra. Skønserklæringen fastslår således ikke, at der fra deres ejendomme eller andre private ejendomme inden for det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) er sket forurening af drikkevandsmagasinerne. De plantebeskyttelsesmidler, der nedbrydes til BAM, har aldrig kunnet anvendes af private og har desuden været forbudt i mange år.

Skønsmandens vurderinger er truffet på baggrund af hypotetiske betragtninger uden objektive fund af udvaskninger, der kan henføres til dem. Der er ingen dokumentation for en aktuel relevant fare. Forbuddene bygger alene på et forsigtighedsprincip, og de er uforholdsmæssigt indgribende. Skønsmandens konklusioner viser, at forbuddene har karakter af en generel beskyttelse af drikkevandsreserven og ikke en beskyttelse af en konkret vandindvinding.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har supplerende anført navnlig, at skønserklæringen af 17. maj 2023 støtter nævnets vurdering af, at det primære grundvandsmagasin har en sådan sårbarhed, at der ikke bør anvendes, håndteres og opbevares plantebeskyttelsesmidler i det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO).

Skønsmanden har vurderet bl.a., at det ikke kan udelukkes, at anvendelse af sprøjtemidler til ikke-professionel brug kan give anledning til nedsivning til drikkevandsmagasinet på grund af de geologiske og hydrogeologiske forhold i området. Skønsmanden har også vurderet, at det ikke er relevant at afgøre kilderne til de konstaterede forureningsfund for at sikre kvaliteten af drikkevandsressourcen, da de geologiske og hydrogeologiske forhold inden for BNBO tilsiger, at der ikke er en tilstrækkelig beskyttelse af drikkevandet.

Skønsmanden har desuden vurderet, at utilsigtede hændelser eller uheld ved private grundejeres anvendelse og opbevaring af plantebeskyttelsesmidler kan medføre fare for forurening af grundvandsressourcen, og at et totalforbud for privates brug er nødvendigt for at sikre beskyttelse af drikkevandsressourcen.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Egedal Kommune nedlagde den 12. september 2016 forbud mod anvendelse, håndtering og opbevaring af plantebeskyttelsesmidler på ejendomme inden for et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) omkring vandindvindingsanlægget Bjellekær Kildeplads. Fra anlægget oppumpes drikkevand til forsyning af ca. 30.000 borgere.

Grundejerne A og B, C samt D og E påklagede kommunens afgørelser til Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet). Nævnet stadfæstede afgørelserne den 18. december 2017.

Sagen angår, om der er grundlag for helt eller delvist at tilsidesætte Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser.

Miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1

Efter miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.

Af de grunde, der er anført af landsretten, tiltræder Højesteret, at Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser har hjemmel i § 24, stk. 1.

Saglighed og sagsbehandling

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ikke fundet grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at det primære grundvandsmagasin i det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) omkring Bjellekær Kildeplads har en sådan sårbarhed, at der ikke bør anvendes, håndteres og opbevares plantebeskyttelsesmidler i området.

Det fremgår af Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 18. december 2017, at nævnet særligt har lagt vægt på oplysningerne om grundvandskemi, grundvandets trykforhold samt geologiske oplysninger fra boringer i beskyttelsesområdet. Der er i afgørelserne redegjort for det grundlag, som nævnet har baseret sine faglige vurderinger på.

Højesteret finder, at der ikke er påvist omstændigheder, der giver grundlag for at fastslå, at Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser er truffet på et utilstrækkeligt grundlag, eller at der foreligger sagsbehandlingsfejl.

Højesteret finder endvidere, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevarerklagenævnets faglige vurderinger, hvorefter der er fare for forurening

af vandindvindingsanlægget Bjellekær Kildeplads. Højesteret bemærker, at nævnets vurderinger i øvrigt støttes af skønserklæringen af 17. maj 2023.

Proportionalitet

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering af, at de nedlagte forbud mod anvendelse, håndtering og opbevaring af plantebeskyttelsesmidler ikke kan anses for unødigt indgribende over for de pågældende private grundejere.

Konklusion

Efter det anførte finder Højesteret, at der ikke er grundlag for helt eller delvist at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser, og stadfæster derfor dommen.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal A og B, C samt D og E (disses retshjælpsforsikring), subsidiært statskassen, solidarisk betale 100.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.